

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Нор Віта Віталіївна**, 1990 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2012 році закінчила Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і отримала диплом спеціаліста за спеціальністю «Психологія», працює провідним фахівцем ректорату у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Міністерство освіти і науки України, м. Харків, від «20» лютого 2025 року № 84 (без змін) у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Ліхоносова Ганна Сергіївна**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;

рецензентів –

Татар Марина Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;

Фурсова Вікторія Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;

офіційних опонентів –

Ляшенко Олександра Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

Христенко Лариса Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.

на засіданні «01» квітня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань Соціальні та поведінкові науки Нор Віті Віталіївні на підставі публічного захисту дисертації «Аналітичний інструментарій діагностики економічної безпеки підприємств» за спеціальністю 051 Економіка.

Дисертацію виконано у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник: Ревенко Данііл Сергійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, у якому відображено нові науково-обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, що виконують

конкретне наукове завдання і мають вагоме значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Дисертація виконана державною мовою і відповідає встановленим Міністерством освіти і науки України вимогам щодо оформлення дисертації. Обсяг основного тексту дисертації є достатнім для розкриття теми в межах галузі 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка. Таким чином, у дисертаційному дослідженні дотримано вимоги п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 9 наукових праць за темою дисертації, з них: 6 наукових статей, що входять до переліку наукових фахових видань України, визначених фаховими з економіки (з яких 1 стаття у співавторстві і 5 одноосібних статей), також результати досліджень опубліковано а 3-х тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукові праці, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації:

1. Нор В. В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку понятійного апарату економічної безпеки підприємства. 2024. Економічний простір. № 191. С. 303–308. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-50>

2. Нор В. В. Концепція аналітичного забезпечення діагностики економічної безпеки підприємства. Причорноморські економічні студії. 2024. № 87. С. 39–43. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.87-6>

3. Калінеску Т. В., Ревенко Д. С., Нор В. В. Концепт формування аналітичного інструментарію діагностики економічної безпеки підприємства. Часопис економічних реформ. 2024. № 4 (56). С. 17–23. DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2024.4.02>

4. Нор В. В. Розробка аналітичного інструментарію діагностики економічної безпеки підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2024. № 4 (97). С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2024-4-5>

5. Нор В. В. Розробка механізму діагностики економічної безпеки підприємства. Трансформаційна економіка. 2024. № 4 (09). С. 18–24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-9-3>

6. Нор В. В. Роль інформаційної прозорості в управлінні економічною безпекою підприємств: стейкхолдер-орієнтований підхід. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2024. № 31. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.31.2024.319018>

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Рецензентка: Марина Татар:

1. В розділі 1 «Теоретико-методологічні основи діагностики економічної безпеки підприємства» здобувачкою запропоновано авторське визначення «економічна безпека підприємства» (с. 39), але варто було б конкретизувати щодо того, які саме заходи входять до «комплексу заходів ідентифікації, оцінювання та нейтралізації загроз». Це допомогло б практикам краще зрозуміти, як саме реалізувати ці заходи на практиці.

2. В підрозділі 1.4 здобувачкою удосконалено концепцію аналітичного забезпечення діагностики економічної безпеки підприємства (с. 53–60). Але варто було б приділити більше уваги до практичної реалізації цієї концепції. Наприклад, які конкретні інструменти чи методи можна використовувати на кожному етапі діагностики, і як інтегрувати цю концепцію в існуючі системи управління підприємством.

3. При розробці моделі інтегрального індексу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства (с. 140–169) не були враховані макроекономічні і галузеві дані, що може значно звужувати сферу застосування та ефективність даної моделі. Тому варто обґрунтувати саме використання тільки фінансової інформації підприємств при побудові вказаної моделі.

4. В обґрунтуванні і визначенні обмежень розробленої моделі варто було б зазначити для оцінювання економічної безпеки підприємств яких масштабів (малих, середніх та великих) вона може використовуватись? Тому що результати оцінювання можуть мати суттєві відмінності через різний рівень ресурсів, специфіку управління, рівень ризиків та інші фактори. З тексту роботи не зрозуміло, чи враховує розроблена модель ці відмінності.

5. В розділ 3 «Оцінювання результативності аналітичного інструментарію діагностики економічної безпеки підприємства» при апробації аналітичного інструментарію діагностики економічної безпеки підприємств варто було б додати більше інформації про те, як саме були відібрані підприємства для апробації. Також варто врахувати можливість порівняння результатів апробації з іншими галузями економіки для підтвердження універсальності інструментарію.

Рецензентка: Вікторія Фурсова:

1. У розділі 2, пункті 2.4, автором запропоновано модель інтегрального індексу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Однак залишилося незрозумілим, чому деякі фактори, наприклад, специфіка галузі чи регіональні особливості або розмір підприємства, не були враховані при моделюванні інтегрального індексу оцінювання економічної безпеки, адже вони можуть суттєво впливати на рівень економічної безпеки підприємства.

2. У пункті 3.2 дисертації розроблено анкету-досьє для аналізу економічної безпеки підприємства з боку стейкхолдера. Водночас, варто було запропонувати більше варіантів анкети-досьє або додати більше показників в анкету-досьє для надання можливості стейкхолдеру проаналізувати рівень економічної безпеки підприємства за різними методичними підходами.

3. Пункт 1.1, де автор аналізує теоретичні основи поняття «економічна безпека» та надає власне визначення даної категорії, доцільно було б розмежувати, за рахунок яких саме ключових характеристик було вдосконалено дане поняття (додано стейхолдери?).

4. У пункті 3.3, що присвячений апробації аналітичного інструментарію діагностики економічної безпеки підприємств, відсутній аналіз можливих ризиків та обмежень застосування моделі. Включення цієї інформації дозволило б зробити підхід більш адаптивним до реальних умов діяльності підприємств.

5. Додатковою цінністю для дослідження було б глибше висвітлення теми впливу цифровізації на оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, оскільки трансформація бізнес-середовища в цьому напрямі значно впливає на процес діагностування економічної безпеки підприємств.

Офіційна опонентка: Олександра Ляшенко:

1. У пп. 2.3 здійснено вибір та обґрунтування показників економічної безпеки підприємства, однак у роботі не розкрито достатньо, чому саме ці показники є найбільш релевантними для побудови інтегрального індексу. Додатковий аналіз на основі кореляційного дослідження або експертних оцінок міг би підвищити обґрунтованість такого вибору.

2. Запропонований авторкою інтегральний індекс економічної безпеки підприємства базується переважно на фінансових показниках, що є важливим, проте сучасні загрози

економічній безпеці підприємств включають також соціальні та екологічні аспекти. Варто було б розглянути можливість включення нефінансових змінних, які можуть суттєво впливати на економічну безпеку.

3. У пп. 3.3 проведено апробацію аналітичного інструментарію на підприємствах аерокосмічної галузі, проте в дисертації не зазначено, чи було оцінено довгострокові результати застосування такого інструментарію. Проведення експериментального тестування методики в динаміці або її перевірка на підприємствах із різною структурою могли б підвищити практичну значущість дослідження.

4. Хоча у дисертації згадується цифровізація, авторкою не приділено достатньої уваги питанням кіберзагроз та цифрової трансформації. Включення до аналізу аспектів кібербезпеки, блокчейн-рішень та захисту даних могло б значно посилити актуальність роботи.

5. У дисертації переважно розглядаються фінансові та організаційні аспекти економічної безпеки підприємств, проте роль людського капіталу, його кваліфікації, стійкості до ризиків та адаптаційних можливостей майже не досліджена. Включення цього аспекту могло б розширити рамки дослідження та зробити його більш всеосяжним, оскільки цінність людського капіталу в умовах критичного браку кадрів в Україні є особливо високою.

6. Анкета-досьє, представлена у розділі 3.2, є корисним інструментом для збору інформації про рівень економічної безпеки підприємства. Проте її дієвість можна підвищити шляхом деталізації шкали оцінювання, використання експертних оцінок або інтеграції в цифровий формат для автоматичного аналізу.

Офіційна опонентка: Лариса Христенко:

1. У підрозділі 1.1 авторкою проведено систематизацію трактувань економічної безпеки підприємства. Проведене узагальнення наукових поглядів є значущим, однак необхідно конкретизувати механізм виділення ключових характеристик, а також проаналізувати як вони змінювались з часом. Чи можна визначити універсальні характеристики економічної безпеки, що є актуальними для всіх типів підприємств?

2. У підрозділі 1.2 авторкою здійснено аналіз моделей та методів оцінки рівня економічної безпеки підприємств, що є важливим кроком до їхньої систематизації. Проте було б доцільним уточнити критерії ефективності розглянутих інструментів, враховуючи адаптивність до сучасних економічних умов та рівень достовірності отриманих результатів, з метою забезпечення обґрунтованості їхнього практичного застосування.

3. Авторкою розроблено методичний підхід до побудови моделі інтегрального індексу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, який є логічно обґрунтованим і сприяє підвищенню точності оцінювання. Проте варто детальніше розкрити механізм формування субіндексів та їхню вагомість у загальному інтегральному індексі.

4. У підрозділі 2.4 авторкою описано процес розроблення моделі інтегрального індексу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Представлена модель індексу має значний потенціал для практичного застосування, особливо у сфері аналітичного забезпечення. Проте необхідно уточнити методику її верифікації та перевірки надійності отриманих результатів.

5. У підрозділі 3.2 авторкою розроблено анкету-досьє як інструмент оцінювання економічної безпеки підприємства в контексті взаємодії зі стейкхолдерами. Запропонована процедура застосування анкети-досьє для аналізу економічної безпеки підприємства з боку стейкхолдера. Проте потребує уточнення питання щодо способів забезпечення захисту комерційної та конфіденційної інформації.

6. Авторка провела апробацію аналітичного інструментарію на підприємствах аерокосмічної галузі. Проведена апробація дозволила оцінити дієвість запропонованих методичного підходу і моделі, однак варто розширити вибірку досліджуваних підприємств для

отримання більш репрезентативних результатів. Крім того, необхідно уточнити, яким чином здійснювався контроль якості вихідних даних.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

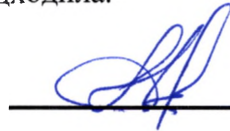
«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Нор Віті Віталіївні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради не надходила.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Ганна ЛІХОНОСОВА

Підпис голови разової спеціалізованої вченої
ради Ганни Ліхоносової засвідчую

Учений секретар

Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Тетяна БОНДАРЄВА